

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: گروه یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی

عنوان درس: طراحی زیرساخت های آموزش در علوم پزشکی

کد درس: ۷۵۲۰۰۱۰

نوع و تعداد واحد^۱: ۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)

نام مسؤول درس: دکتر مریم اعلا

مدرس/ مدرسان: دکتر مریم اعلا

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: تکنولوژی آموزشی -اصول و مبانی طراحی آموزشی

رشته و مقطع تحصیلی: تکنولوژی آموزشی در علوم پزشکی / کارشناسی ارشد

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: آموزش پزشکی

محل کار: دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلفن تماس: ۰۹۱۲۸۰۹۹۰۶۸

نشانی پست الکترونیک: aalaamaryam@gmail.com

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

امروزه با گسترش فن آوری های نوین در فرایندهای آموزشی، اصطلاح آموزش مجازی کاربرد گسترده تری یافته است و طیف وسیعی از فرایندها را در بر می گیرد. نکته قابل توجه این است که استقرار نظام های آموزشی مجازی مستلزم وجود مولفه ها مختلفی است. لذا در طول این دوره، فراگیران با ملزومات و زیرساخت های راه اندازی یک نظام آموزشی مجازی در علوم پزشکی شامل زیرساخت های فناوری، انسانی و پداگوژیکی آشنا می شوند.

تاکید درس بر آن است که فراگیران بتوانند ضمن آشنایی با مفاهیمی چون سواد دیجیتالی، قطعه های یادگیری قابل استفاده مجدد و قابل تقسیم، سیستم های مدیریت یادگیری و سیستم های مدیریت محتوای یادگیری، کاربردهای آنها را در یک نظام آموزشی مجازی تشریح نمایند. در نهایت انتظار می رود فراگیران قادر باشند استانداردهای ایجاد و به اشتراک گذاری محتوای یادگیری در آموزش پزشکی را فراگیرند. به علاوه با توجه به پیشینه تحصیلی خود یک محتوای یادگیری تدوین و در یک جلسه آموزشی با مدرس و همکلاسی های خود به اشتراک بگذارند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

اهداف کلی بر اساس طبقه بندی بلوم:

- شناختی: آشنایی فراگیران با طراحی زیرساخت های ضروری در آموزش علوم پزشکی و کاربرد آنها
- عاطفی: علاقمندی فراگیران به طراحی زیرساخت های ضروری در آموزش علوم پزشکی و کاربرد آنها

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که دانشجو:

در حیطه شناختی:

- ✚ زیرساخت های ضروری در آموزش علوم پزشکی را نام ببرد.
- ✚ ضرورت برنامه ریزی زیرساخت های فناوری، انسانی و پداگوژیکی در آموزش علوم پزشکی را تشریح نماید.
- ✚ زیرساخت فناوری در آموزش علوم پزشکی را توضیح دهد.
- ✚ حوزه های زیرساخت فناوری در آموزش علوم پزشکی را نام ببرد.
- ✚ کارکرد حوزه های زیرساخت فناوری در آموزش علوم پزشکی شامل سیستم زیربنایی مخابرات و ارتباط از راه دور، شبکه های کامپیوتری، سخت افزار و نرم افزار را به طور خلاصه بیان کند.
- ✚ زیرساخت انسانی در آموزش علوم پزشکی را توضیح دهد.
- ✚ حوزه های زیرساخت انسانی در آموزش علوم پزشکی را فهرست کند.
- ✚ نقش هر یک از حوزه های زیرساخت انسانی در آموزش علوم پزشکی شامل آموزشیاران، کارکنان فنی، فراگیران و مدیران را شرح دهد.

- ✚ زیرساخت پداگوژیکی در آموزش علوم پزشکی را توضیح دهد.
- ✚ حوزه های زیرساخت پداگوژیکی در آموزش علوم پزشکی را نام ببرد.
- ✚ کاربرد حوزه های زیرساخت پداگوژیکی در آموزش علوم پزشکی شامل روش تدریس، رویکردهای آموزشی، طراحی هم کنشگر، اکولوژی، ارزشیابی و بازخورد را بیان کند.
- ✚ سواد دیجیتالی را توضیح دهد و لزوم آن را در آموزش علوم پزشکی تجزیه و تحلیل نماید.
- ✚ قطعه های یادگیری قابل استفاده مجدد و قابل تقسیم^۱ را توضیح دهد.
- ✚ کاربرد قطعه های یادگیری قابل استفاده مجدد و قابل تقسیم در فرایند یاددهی و یادگیری را تعیین کند.
- ✚ سیستم های مدیریت یادگیری^۲ را تعریف نماید.
- ✚ سیستم های مدیریت محتوای یادگیری^۳ را تعریف نماید.
- ✚ وظایف سیستم های مدیریت یادگیری و سیستم های مدیریت محتوای یادگیری را فهرست و مقایسه کند.
- ✚ قابلیت های فن آوری مورد نیاز برای پشتیبانی آموزش پزشکی را ارزیابی کند.
- ✚ مهارت های ضروری برای فراگیران، مدرسان و اعضای تیم پشتیبانی برای ایجاد محیط یادگیری غنی در آموزش علوم پزشکی را دسته بندی کند.
- ✚ استانداردهای ایجاد و به اشتراک گذاری محتوای یادگیری در آموزش پزشکی را مشخص کند.
- ✚ راهکارهای ایجاد و به اشتراک گذاری محتوای یادگیری در آموزش پزشکی را پیشنهاد دهد.
- ✚ با توجه به پیشینه تحصیلی خود یک محتوای یادگیری تدوین نماید و در یک جلسه حضوری با مدرس و همکلاسی ها به اشتراک بگذارد.

در حیطه عاطفی:

- ✚ در بحث های کلاسی (حضوری و مجازی) مشارکت فعال داشته باشد.
- ✚ به نظرات هم گروه ها، مخاطبان، کلیه ذی نفعان اهمیت دهد.
- ✚ با هم گروه ها، مخاطبان، کلیه ذی نفعان محترمانه برخورد کند.
- ✚ نظرات خود را با هم گروه ها، مخاطبان، کلیه ذی نفعان به اشتراک بگذارد.
- ✚ نظرات و دیدگاه های هم گروه ها، مخاطبان، کلیه ذی نفعان را با احترام نقد کند.

¹ Reusable learning objects (RLOs) and Sharable Learning Object (SLO)

² Learning management system: LMS

³ Learning Content Management Systems: LCMS

رویکرد آموزشی^۱:

مجازی^۲

حضوری

ترکیبی^۳

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروههای کوچک
- ایفای نقش
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)، استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)، کلاس وارونه، یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی، یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

---

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱	معارفه و مرور طرح دوره و طرح دروس هر جلسه و آشنایی با زیرساخت های فناوری، انسانی و پداگوژیکی در آموزش علوم پزشکی	سخنرانی تعاملی در قالب محتوای الکترونیکی تعاملی یادگیری مبتنی بر سناریو	-	دکتر اعلا
۲	آشنایی با زیرساخت های فناوری آموزش علوم پزشکی	سخنرانی تعاملی پرسش و پاسخ	تکلیف	دکتر اعلا
۳	آشنایی با زیرساخت های انسانی در آموزش علوم پزشکی	سخنرانی تعاملی مبتنی بر پروژه	تکلیف	دکتر اعلا
۴	آشنایی با زیرساخت های پداگوژیکی در آموزش علوم پزشکی	سخنرانی تعاملی مبتنی بر پروژه	تکلیف	دکتر اعلا
۵	سواد دیجیتال در آموزش علوم پزشکی	کلاس وارونه	تکلیف	دکتر اعلا
۶	معرفی قطعه های یادگیری قابل استفاده مجدد و قابل تقسیم و کاربرد آنها در فرایند یاددهی و یادگیری	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی	پروژه	دکتر اعلا
۷	آشنایی با سیستم های مدیریت یادگیری و سیستم های مدیریت محتوای یادگیری و کارکرد آنها	سخنرانی تعاملی	تکلیف	دکتر اعلا
۸	- قابلیت های فن آوری مورد نیاز برای پشتیبانی آموزش پزشکی - مهارت های مورد نیاز فراگیران، مدرسان و اعضای تیم پشتیبانی برای ایجاد محیط یادگیری غنی	سخنرانی تعاملی پرسش و پاسخ	تکلیف	دکتر اعلا
۹	استانداردها و راهکارهای ایجاد و به اشتراک گذاری محتوای یادگیری در آموزش پزشکی	سخنرانی تعاملی پرسش و پاسخ	تکلیف	دکتر اعلا
۱۰	ارائه کار عملی: تدوین و به اشتراک گذاری یک محتوای یادگیری در آموزش پزشکی با توجه به پیشینه تحصیلی فراگیران	تدریس توسط همتایان کار عملی	تکلیف	دکتر اعلا

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است (وظایف و انتظاراتی نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس^۱)

از دانشجو انتظار می‌رود:

- در بلوک های حضوری شرکت فعال داشته باشد.
- تکالیف را در بازه زمانی مشخص ارسال کند.
- مطالب مرتبط با هر جلسه را مطالعه نماید.

روش ارزیابی دانشجویان حضوری:

- ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)^۲: تکوینی و تراکمی
- ذکر روش ارزیابی دانشجو:

ارزشیابی تکوینی:

حضور، مشارکت فعال و با آمادگی در کلاس های حضوری : ۲۰ درصد نمره (۴ نمره)
انجام به موقع تکالیف و ارائه های کلاسی: ۲۰ درصد نمره (۴ نمره)

ارزشیابی پایانی:

آزمون کتبی (تشریحی): ۳۰ درصد نمره (۶ نمره)
آزمون عملی: ۳۰ درصد نمره (۶ نمره)

---

۱. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

۲. در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

✓ ارزیابی تکوینی (سازنده)^۲: ارزیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجو به طور مستقل یا با راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف ارایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت دانشجو صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجو تأثیرگذار باشد و یا به منظور تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود. نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان ترم مانند کاربرگ‌های کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی

✓ ارزیابی تراکمی (پایانی)^۲: ارزیابی دانشجو در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ اعم از «چندگزینه‌ای»، «چورکردنی گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون ویژگی- های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و .... آزمون‌های عملی که برای مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر

^۲OSCE^۲، OSLE^۲ و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار^۲ با استفاده از ابزارهایی نظیر^۲DOPS، لاگ‌بوک^۲، کارپوشه (پورت فولیو)^۲، ارزیابی ۳۶۰ درجه^۲ و .... باشد.

نوع آزمون:

کتبی (تشریحی) و عملی

- ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو:
ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره
ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره

روش ارزیابی دانشجویان مجازی:

- ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی): تکوینی و تراکمی
- ذکر روش ارزیابی دانشجو:

ارزشیابی تکوینی:

حضور، مشارکت فعال و با آمادگی در بلوک های حضوری : ۱۰ درصد نمره (۲ نمره)
انجام به موقع تکالیف و ارائه رفلکشن: ۳۰ درصد نمره (۶ نمره)

ارزشیابی پایانی:

آزمون کتبی (تشریحی): ۳۰ درصد نمره (۶ نمره)
آزمون عملی: ۳۰ درصد نمره (۶ نمره)

نوع آزمون:

کتبی (تشریحی) و عملی

- ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو:
ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره
ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

- امیر تیموری محمد حسن، رسانه‌های یاددهی - یادگیری: شناسایی، انتخاب، تولید و کاربرد، نشر ساوالان، آخرین چاپ
- هورتون ویلیام، هورتون کترین، ابزارها و فناوری‌های E-learning، ترجمه مهدی پورعطایی خسرو، موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران، آخرین چاپ
- Alshammari SH, Bilal Ali M, Rosli MS. LMS, CMS and LCMS: The confusion among them. Science International. 2018;30(3):455-9.
- Windle R, Wharrad H. Reusable learning objects in health care education. Organizational learning and knowledge: concepts, methodologies, tools and applications. 2012:966-81.

ب) مقالات:

- Mirsaidi G, Imani MN, Nazem F. Evaluation of organizational infrastructure affecting the use of E-learning. Quarterly Journal of Nursing Management. 2016 Jul 10;5(2):51-8.
- Mesko B, Gyórfy Z, Kollár J. Digital literacy in the medical curriculum: a course with social media tools and gamification. JMIR Medical Education. 2015 Oct 1;1(2):e4411.

ج) محتوای الکترونیکی:

محتویات الکترونیکی ضبط شده برای جلسات ۲-۳-۴-۵-۶-۷

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

- Sejzi AA, Arisa B. Learning management system (LMS) and Learning content management system (LCMS) at Virtual University. In 2nd International Seminar on Quality and Affordable Education (ISQAE), Johor, Malaysia. <http://www.isqae.com> 2013 Dec